

WIELKA MAGIA MAŁEJ ELBY

opracował:
MICHAŁ DOMAŃSKI

<< Ta największa u wybrzeży Toskanii wyspa, mająca jednak zaledwie 223 km² powierzchni, czyli mniej niż nasz Gdańsk czy Poznań, gwarantuje odwiedzającym ją turystom zachwycające pejzaże – klimatyczne miejscowości z cudownymi kolorowymi domkami, wąskie kręte uliczki, wiekowe zamki i pałace, potężne fortyfikacje, warowne forty i wieże obronne, zmuszające choćby do chwili zadumy historyczne kościoły, sanktuaria i kaplice, wspaniałe ogrody z egzotycznymi dla nas gatunkami roślin, soczyste zielone góry, których zbocza pokrywają urokliwe gaje oliwne i winnice, piękne plaże ukryte w malowniczych zatoczkach, wysokie skaliste brzegi, pocztówkowe mariny z kotłującymi się na wodzie dziesiątkami jachtów i błękit krystalicznie czystego

Morza Tyrreńskiego. Na prawie każdym kroku można się na niej natknąć na interesujące zabytki związane z niemal 10-miesięcznym pobytom Napoleona Bonaparte. Z kolei na miłośników aktywnego spędzania czasu czekają na pełnej magii Elbie wymarzone wręcz tereny do pieszych wędrówek, trekkingu, fotoekspedycji, wypraw rowerowych i konnych, biegania, paralotniarstwa, pływania, żeglarstwa, wędkarstwa morskiego, nurkowania, snorkelingu, wind- i kitesurfingu, kajakarstwa czy wreszcie narciarstwa wodnego. Ta jedna z pereł z naszyjnika Wenus nie zawiedzie również prawdziwych smakoszy dobrej kuchni i wybornych win. Już w czasach średniowiecza tutejsze szlachetne trunki cieszyły się wielkim uznaniem, były popularne i wysoko cenione w całej Toskanii. Napoleon Bonaparte miał napisać w Paryżu w 1815 r. następujące słowa: „(...) mieszkańcy Elby są silni i cieszą się doskonałym zdrowiem, a swoją siłą i dobre samopoczucie zawdzięczają właściwościom lokalnego wina”. Warto do tego dodać, że wyróżniają się oni także gościnnością, otwartością i radością życia. Czegóż chcieć więcej, jeżeli śnimy o udanych wakacjach w pięknych okolicznościach przyrody? Specjalnie dla Państwa poprosiliśmy pięciu ekspertów, którzy znają magiczną Elbę niczym własną kieszeń, o krótkie wypowiedzi na temat – ich zdaniem – najbardziej zniewalających miejsc i rzeczy w tym fascynującym zakątku archipelagu Wysp Toskańskich. Z rozmów z nimi jasno wynika, że podróż na ten czarujący słoneczny włoski ląd zapewni nam niezapomniane wrażenia i przygody. >>

▲ Widok na morze z piaszczystej plaży Scaglieri niedaleko Portoferraio

DOROTA KONDRACKA

WŁAŚCICIELKA BIURA DORADZTWA
TURYSTYCZNEGO HELLO ITALY

► *Tam, gdzie nie ma wolności, nie ma ani praw, ani obowiązków* – te słowa Napoleona Bonaparte przypomniały mi się, gdy doплыliśmy do czarującej Elby, największej wyspy w archipelagu Wysp Toskańskich i trzeciej co do wielkości należącej do Włoch. Francuski cesarz, zmuszony do abdykacji w kwietniu 1814 r., przez niecałe 10 miesięcy pełnił funkcję jej suwerena (wyplął stąd w lutym 1815 r.). Na stolicę i miejsce zamieszkania wybrał malownicze Portoferraio, które odwiedziliśmy podczas naszej jednodniowej wyprawy. Pierwotnie było ono osadą etruską, potem kolonią grecką, wreszcie portem rzymskim. Dziś jest kurortem przyciągającym turystów przepiękną scenografią i pamiątkami po Napoleonie Bonaparte.

Pasażerów promu kursującego z Piombino witają sylwetki Twierdzy Medyceusz (Fortezza Medicea), zbudowanych w potowie XVI w. na zlecenie księcia Toskanii Kosmy I Medyceusza. Miały one chronić miasto przed piratami. Z wyżej położonych tarasów rozciągają się wspaniałe widoki na jego historyczne centrum, góry i odległą Capraia.

© HELLO ITALY

Dla odmiany jego letnią posiadłość Villa di San Martino położona jest ok. 5 km za miastem. Gościła w niej siostra cesarza Paulina. Dzisiaj w rezydencji można podziwiać np. przepiękną rzeźbę Galatea dłuta włoskiego artysty Antonia Canovy.

© DOROTA KONDRACKA/HELLO ITALY

▲ Villa dei Mulini – rezydencja Napoleona

Po szybkim zregenerowaniu sił w restauracji przy placu Republiki (Piazza della Repubblica) wyruszamy do starego portu. Cumują w nim prywatne łodzie i statki turystyczne. W pobliższej wieży Linguella (Torre della Linguella) działa ciekawe Muzeum

© DOROTA KONDRACKA/HELLO ITALY

▲ Latarnia morska w Portoferraio z 1788 r.

Archeologiczne (Museo Civico Archeologico della Linguella). Następnie szeroką, wysadzaną drzewami promenadą dochodzimy do białej kamienisto-żwirowej plaży Le Ghiaie. Mieniąca się różnymi odcieniami błękitu woda wprost zaprasza do kąpiel. Gdy w końcu zaopatrzeni w pamiątki wsiadamy na prom, postanawiamy, że kiedyś wrócimy do Portoferraio – prawdziwie magicznego miejsca na Elbie.

© DOROTA KONDRACKA/HELLO ITALY

▲ Zabytkowe centrum Portoferraio rozciąga się dookoła niedużej marin

W całym Portoferraio znajdują się drogowskazy prowadzące do najważniejszych atrakcji związanych z francuskim cesarzem. Bez trudu dotrzemy więc do jego zimowej rezydencji Villa dei Mulini. W jej wnętrzach obejrzymy m.in. sztandar z godłem Elby, którego wzór – trzy pszczoły na czerwonej taśmie ukośnie przecinającej białe tło – opracował sam Bonaparte.

© FLICKR/MAGNETISMUS

▲ Panorama otoczonego historycznymi fortyfikacjami portu w stolicy Elby

LECH LEWANDOWSKI

WŁAŚCICIEL BIURA MORSKIE MILE

► Elba jest jednym z ulubionych miejsc wybieranych przez moich klientów, którzy uwielbiają żeglować, nurkować i spędzać niezapomniane aktywne wakacje. Sam chętnie i często wracam do Toskanii, aby popływać jachtem dookoła tej wyspy oraz odwiedzić pobliskie Capraia i Giglio. Podczas rejsu można zatrzymać się co jakiś czas w uroczym i spokojnym zatoczkach na kąpiele w morzu, plażowanie, snorkeling i zjedzenie posiłku.

Praktycznie w każdym porcie w okolicy zapiszemy się na nurkowanie ze sprzętem. Dookoła Elby leżą zatopione statki i małe samoloty, ale na uwagę zasługują również naturalne podwodne formacje skalne. Co ciekawe, do położonego na głębokości 12–13 m wraku *Elviscot* doplyniemy jedynie z maską, fajką i płetwami z plaży w Pomonte (gmina Marciana).

Aktywnym turystom polecam wynajęcie rowerów na 1–2 dni i objechanie ładu pięknymi drogami wijącymi się wzdłuż brzegów. Trasę można ułożyć tak, żeby obejmowała nie tylko takie miejsca jak stolica Elby Portoferraio i rezydencja Napoleona, lecz także mniej znane, choć urokliwe, miasteczka Porto Azzurro, Marciana czy Capoliveri, skąd widoczna jest tajemnicza wysepka Monte Christo (Montecristo). Zachęcam też do odwiedzin w starej kopalni żelaza Calamita w południowo-wschodniej części wyspy. Mniej aktywne osoby mogą zamiast roweru wybrać skuter.

© MORSKIE MILE

© LECH LEWANDOWSKI/MORSKIE MILE

▲ Elba stanowi prawdziwy raj dla nurków

© LECH LEWANDOWSKI/MORSKIE MILE

▲ Malownicza miejscowość Porto Azzurro na wschodnim brzegu wyspy

Konieczne należy również wjechać kolejką linową na szczyt Monte Capanne. Góra wznosi się na wysokość 1019 m n.p.m., a widoki roztaczające się z jej wierzchołka są fantastyczne. Sam środek transportu jest jednak dość nietypowy, ponieważ na linie nie umieszczono tutaj wagoników. Pasażerowie wsiadają parami do koszyków z metalowych rurek. Taką przejażdżką dostarcza niesamowitych emocji.

Jedną z ciekawszych imprez na Elbie stanowi odbywający się we wrześniu rajd klasycznych samochodów Elba Graffiti. Stare alfy romeo, fiaty, lancie, porsche i fordysy ścigają się po tutejszych krętych drogach, a wieczorem wszyscy zbierają się na wspólną zabawę. Ta wyspa skrywa niejedno magiczne miejsce.

© LECH LEWANDOWSKI/MORSKIE MILE

▲ Rejs jachtem po Wyspach Toskańskich

TOMASZ PIĄTEK

MENEDŻER DS. PRODUKTU
W CONQUEROR TRAVEL CLUB

► Obecnie Elba kojarzy się głównie z postacią Napoleona Bonaparte, który został na nią zesłany po abdykacji w kwietniu 1814 r. Podczas swojego niespełna rocznego pobytu na wyspie wódz Francuzów przyczynił się do ożywienia życia lokalnej społeczności i wspomógł rozwój regionu. Skutki jego działań możemy podziwiać do dziś. Ten przepiękny zakątek Włoch z pewnością warto odwiedzić przy okazji wizyty w Toskanii. Dzieje Elby, największej w archipelagu Wysp Toskańskich położonym na Morzu Tyrreńskim, sięgają czasów dużo dawniejszych niż początki starożytnego Cesarstwa Rzymskiego. Jednak wyprawa na ten niewielki skrawek ładu spodoba się nie tylko miłośnikom historii.

Ponad 17 km z tutejszej mniej więcej 147-kilometrowej urozmaiconej linii brzegowej zajmują żwirowe i piaszczyste plaże, w większości małe i ukryte w skalistych zatokach. Kurorty leżące nad morzem wypełnia latem gwarne tłum wczasowiczów, ale znajdujące się w głębi wyspy spokojne górskie wioski zdają się niezmiennie trwać poza czasem.

© CONQUEROR TRAVEL CLUB

zakątków całej wyspy. Do jej największych zalet należą kameralna zabudowa, przejrzyste wody oblewające pobliską przepiękną białą plażą i panujący tu spokój. To magiczne miejsce idealnie nadaje się do błogiego odpoczynku.

© NENA-TOMY.IT

▲ Niewielka łódź i sieci rybackie w porcie

Elba potrafi skraść niemal każde serce. Łagodny śródziemnomorski klimat, górzyste krajobrazy, idylliczne miasteczka, skaliste wybrzeże kryjące piaszczyste plaże tworzą wyjątkową całość. Ta wyspa jest niewątpliwie wielkim skarbem Toskanii.

© WIKIMEDIA COMMONS/MICHAEL JOACHIM LUCKE

▲ Przepiękna biała plaża w uroczym miasteczku Marina di Campo

Na wyjątkowy charakter Elby składają się również niezmiernie urokliwe krajobrazy, wśród których leżą jej niewielkie klimatyczne miejscowości. Według mnie do najpiękniejszych z nich zalicza się Marina di Campo w gminie Campo nell'Elba. Jej wizytówką stanowi zarówno długa piaszczysta plaża otoczona zielonymi wzgórzami, jak i malownicze centrum z wąskimi uliczkami. Tutejsze zawsze pełne gości kawiarnie, restauracje czy małe sklepy przywodzą na myśl typową atmosferę włoskich miasteczek. Równie atrakcyjna, choć nieco inna, jest Fetovaia położona na południowo-wschodnim wybrzeżu (także w gminie Campo nell'Elba) i uznawana za jeden z najbardziej urokliwych

© NENA-TOMY.IT

▲ Widok na Fortecę św. Jakuba, Porto Azzurro

MAJKA SZURA

WŁAŚCICIELKA BIURA PODRÓŻY POLKA TRAVEL

► Elba to dla mnie taka niebieska Toskania. Zazwyczaj gdy myślimy o tym regionie kontynentalnych Włoch, przed oczyma stają nam zielone wzgórza, smukłe cyprysy i rdzawoczerwone drogi oraz ciepłe promienie zachodzącego słońca oświetlające ściany domów w kolorze ochry. Jednak ta wyspa, choć pozornie nie-toskańska, przyciąga z nie mniejszą siłą swoimi smakami i zapachami. Kojarzy mi się z aromatem ziół i przypraw, wzniesieniami porośniętymi rozmarynem i krzewami żarnowca, wonia jaśminu i fig oraz słodczą dojrzałą agawę. Elba to Toskania wytworna, niebanalna, otoczona szmaragdowymi wodami, pokryta jasno-beżowym piaskiem i rozciągająca się pod lazurowym niebem.

W miejscowej kuchni królują naturalnie ryby i owoce morza, ale nie brakuje tu też pieców do pizzy przyprawianej często dużą ilością świeżych ziół. Wśród typowo wyspiarskich dań prym wiedezie sępa (mątna) podawana z atramentowoczarным ryżem. Poza tym, jak przystało na część Toskanii, wyspa

© POLKA TRAVEL

Moscato DOC z nutami mirtu i fenkułu. Zdumiewające może się wydawać, że na tym niewielkim lądzie osiedlili się jeszcze na długo przed okresem panowania na tych terenach Rzymian. Podobno już w I w. n.e. wyspę określano jako miejsce produkcji wyborowego wina, a lokalne tradycje winobrania uchodzą za jedne z najstarszych na świecie.

Oprócz wspaniałej kuchni na zainteresowanie zasługuje także licząca tysiące lat historia tego regionu, w której swoją zna-

© NENA-TOMY.IT

▲ Okolice Elby przyciągają licznych żeglarzy

czącą rolę odegrał francuski cesarz Napoleon Bonaparte, oraz niesamowite krajobrazy. W tych okolicach można nurkować, wędkować, żeglować, chodzić po górach czy jeździć na rowerze. Tutejsze krystalicznie czyste wody sprawiają, że kąpiel staje się prawdziwą przyjemnością. Ze względu na swoją różnorodność Elba stanowi świetny kierunek wyjazdowy. Dzięki dobrze rozwiniętej infrastrukturze agroturystycznej przyjezdni mają szansę poznać prawdziwe oblicze wyspy i codzienne życie mieszkańców tej pełnej uroku niebieskiej Toskanii.

© NENA-TOMY.IT

▲ Klimatyczna Marcianna Marina słynie z pocztówkowych zachodów słońca

szczyty się produkcją win. Wiele gatunków oznaczonych jest klasami DOC i DOCG. Do najsłynniejszych należy Elba Aleatico Passito DOCG, ale warto spróbować również takich jak Elba Bianco DOC, Elba Rosso DOC, Elba Rosato DOC bądź Elba Ansonica DOC. Specyficznym smakiem zaskakuje Elba

BARBARA ZAJĄC

MENEDŻERKA MARKI LOCMAN W PHU JUBILER

► Jeszcze jakiś czas temu Elba kojarzyła mi się głównie z wydarzeniami z życia francuskiego cesarza Napoleona Bonaparte. Odkąd jednak częściej odwiedzam Toskanię i jej okolice, zaczęłam odkrywać nowe oblicze tego regionu Włoch, który ma w sobie jakąś magię.

Podróż z północy na południe na tej jednej z Wysp Toskańskich zajmuje zaledwie kilkanaście minut. Już gdy wpływa się promem do Portoferraio, można poczuć niezwykłą atmosferę tego zakątka archipelagu. Mieszkańcy chętnie opowiadają turystom o dziejach swojego miasta i całej Elby. W ich słowach słychać szczerą i prawdziwą dumę. Na wyspie jest mnóstwo miejsc związanych z Napoleonem Bonapartem. Stanowią one nie lada gratkę dla tych miłośników historii, którzy nie przepadają za leniwym wylegiwaniem się na plaży.

© BARBARA ZAJĄC

Warto zauważyć, że wielu mieszkańców całego archipelagu mówi tylko po włosku. Jednak otwartość i gościnność Włochów zawsze potrafi mi wynagrodzić nawet drobne problemy z komunikacją.

Za każdym razem, gdy jestem na Elbie, urzeka mnie jej bardzo zróżnicowany krajobraz. Obszary pokryte tutejszą charakterystyczną roślinnością sąsiadują z zielonymi wzgórzami,

© BARBARA ZAJĄC

▲ Marina di Campo – butik marki Locman

skalistymi brzegami i malowniczymi plażami. Dla odmiany w takich miejscowościach jak Marina di Campo zachwycą nas urokliwe uliczki i kolorowe łodzie zacumowane przy nabrzeżu. W tym miasteczku również znajduje się słynna szkoła zegarmistrzowska należąca do Locman Group (Scuola Italiana di Orologeria) i pierwszy flagowy sklep tej marki. Pomysł założenia tej włoskiej firmy narodził się właśnie w 1986 r. na Elbie.

Podczas wizyty w tych stronach koniecznie trzeba też spróbować potraw ze świeżych ryb i owoców morza. Zamawiam je zawsze, kiedy tylko odwiedzam tę okolicę, i jeszcze nigdy się nie zawiodłam – za każdym razem są wyśmienicie przyrządzone. Gdy przyjeżdżam do innych rejonów Włoch, chętnie jem pizzę, ale *frutti di mare* smakują mi najbardziej na tej magicznej wyspie położonej u wybrzeży Toskanii. ■

© BARBARA ZAJĄC

▲ Urokliwa mała plaża koło miejscowości Marcianna Marina na północy Elby

2016

MARATONY ROWEROWE LANGTEAM

11/06
BUKOVINA RESORT

30/07
KROKOWA

17/09
DĄBROWA GÓRNICZA

01/10
KWIDZYN

16/04
WARSZAWA

07/05
KRAKÓW

21/05
GDAŃSK

www.skandiamaraton.pl / www.maratonylangteam.pl

Patroni Medialni

Sponsor Tytułarny Skandia Maraton LangTeam

Sponsor Główny Maratony Rowerowe LangTeam

Partnerzy

Sponsorzy Wspomagający